

Z A K O N

O IZMENAMA ZAKONA O VRAĆANJU ODUZETE IMOVINE I OBEŠTEĆENJU

Član 1.

U Zakonu o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 108/13, 142/14 i 88/15-US), u članu 30. stav 2. reči: „15. decembra 2017. godine” zamenjuju se rečima: „30. juna 2020. godine”.

Član 2.

U članu 31. stav 2. reči: „pet godina” zamenjuju se rečima: „osam godina”.

U stavu 5. reči: „pet godina” zamenjuju se rečima: „osam godina”.

Član 3.

U članu 35. stav 4. reči: „30. juna 2017. godine” zamenjuju se rečima: „30. juna 2020. godine”.

U stavu 5. reči: „15. decembra 2018. godine” zamenjuju se rečima: „15. decembra 2021. godine”.

U stavu 6. reči: „2018. godini” zamenjuju se rečima: „2021. godini”.

Član 4.

U članu 37. stav 5. reči: „31. marta 2017. godine” zamenjuju se rečima: „31. marta 2020. godine”.

Član 5.

U članu 50. stav 2. reči: „pet godina” zamenjuju se rečima: „osam godina”.

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. stav 1. tačka 7. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Pripremi ovog zakona pristupilo se imajući u vidu probleme u vezi utvrđivanja osnovice obeštećenja po pojedinačnim slučajevima i ukupnog zbira osnovice obeštećenja, te je stoga potrebno da se produži rok za utvrđivanje ukupne osnovice obeštećenja, a koja se može znati tek pošto se donese veći broj rešenja o pravu na obeštećenje. Složenost postupka utvrđivanja osnovice obeštećenja i samog obeštećenja zahteva pomeranje roka i iz tog razloga se mora pomeriti i rok za emitovanje obveznica, koje se emituju kako bi se regulisao javni dug koji nastaje po osnovu obeštećenja.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona menja se odredba člana 30. Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 108/13, 142/14 i 88/15-US – u daljem tekstu: Zakon) u pogledu početka roka za obračun kamata.

Članom 2. Predloga zakona vrši se izmena člana 31. Zakona, u smislu da se menja rok od pet godina na osam godina u kome Vlada treba da utvrdi koeficijent za obeštećenje. Kako ovaj rok teče od dana objavljivanja javnog poziva iz člana 42. stav 1. Zakona, i kako je najveći broj zahteva za vraćanje oduzete imovine i obeštećenje podnet u 2014. godini, i to preko 45.000 zahteva, što sa zahtevima podnetim u 2012. i 2013. godini iznosi preko 74.000 podnetih zahteva, smatramo opravdanim produženje roka.

Takođe je neophodno da se ima u vidu trostepenost postupka restitucije. Protiv rešenja drugostepenog organa neretko se podnose tužbe Upravnom sudu, te i u odnosu na ove zahteve ne postoji sigurnost da li se radi o nepokretnostima koje mogu biti predmet naturalnog vraćanja ili će pak biti predmet obeštećenja, a što opet dovodi do toga da je nemoguće pouzdano utvrditi ukupnu osnovicu obeštećenja, na osnovu koje bi Vlada trebalo da utvrdi koeficijent obeštećenja. Posebno je važna i činjenica da se skoro na svako odbijajuće rešenje Agencije za restituciju ulaže žalba, kao i da je gotovo protiv svakog drugostepenog rešenja kojim se žalba odbija pokrenut upravni spor. S tim u vezi, napominjemo da je pred Višim sudovima u toku veći broj postupaka rehabilitacije lica kojima je oduzeta imovina, a koji predstavljaju preduslov za odlučivanje o zahtevima za povraćaj konfiskovane imovine u skladu sa Zakonom.

Primena važećih zakonskih rešenja koja se odnose na obeštećenja mogla bi dovesti do neprecizno izračunatog koeficijenta, što bi kao posledicu moglo da ima da se za nekoliko godina (kada se precizno utvrde sve osnovice obeštećenja) dođe do situacije u kojoj bi korisnicima restitucije bio isplaćen veći iznos od onog koji im po zakonu pripada (što bi dovelo do toga da obeštećenje pređe iznos od dve milijarde evra koji je predviđen zakonom).

Članom 3. Predloga zakona vrše se izmene u članu 35. Zakona tako što se akt Vlade kojim se uređuje iznos emisije, kao i uslovi distribucije i naplate obveznica

odlaže za 30. jun 2020. godine. Takođe, rok dospeća obveznica umesto 15. decembra 2018. godine počinje 15. decembra 2021. godine, a sve u cilju što preciznijeg opredeljivanja ukupnog iznosa obeštećenja.

Članom 4. Predloga zakona u članu 37. Zakona vrši se izmena roka za isplatu akontacije obeštećenja zbog pomeranja roka iz člana 2. Predloga zakona.

Članom 5. Predloga zakona odredba člana 50. stav 2. Zakona se menja radi usklađivanja sa predloženim izmenama.

Članom 6. propisano je stupanje na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se ovaj zakon donose po hitnom postupku, u skladu sa odredbama člana 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12-prečišćen tekst), budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad državnih organa i organizacija i ostvarivanje prava građana.

VI. PREGLED ODREDBA ZAKONA O VRAĆANJU ODUZETE IMOVINE I OBEŠTEĆENJU KOJE SE MENJAJU

Član 30.

Obeštećenje se vrši u vidu državnih obveznica Republike Srbije i u novcu za isplatu akontacije obeštećenja.

Ukupan iznos obeštećenja iz stava 1. ovog člana ne sme da ugrozi makroekonomsku stabilnost i privredni rast Republike Srbije, te se za ove namene opredeljuje iznos od dve milijarde evra, uvećan za zbir pripadajućih kamata za sve korisnike obeštećenja, obračunatih po kamatnoj stopi od 2% godišnje, za period od ~~15. decembra 2017. godine~~ 30. JUNA 2020. GODINE do rokova dospeća utvrđenih ovim zakonom.

Član 31.

Iznos obeštećenja utvrđuje se u evrima, tako što se osnovica obeštećenja pomnoži koeficijentom koji se dobija kada se stavi u odnos iznos od dve milijarde evra i iznos ukupnog zbira osnovica obeštećenja utvrđenih rešenjima o pravu na obeštećenje uvećanog za procenu neutvrđenih osnovica iz stava 5. ovog člana. Koeficijent se izražava sa dve decimale.

Radi sprovođenja odredaba člana 30. ovog zakona, Vlada će, na predlog ministarstva nadležnog za poslove finansija, utvrditi koeficijent iz stava 1. ovog člana, u roku od ~~pet godina~~ OSAM GODINA od dana objavljivanja javnog poziva iz člana 42. stav 1. ovog zakona.

Po odredbama ovog zakona može se ostvariti ukupno obeštećenje po osnovu oduzete imovine jednog bivšeg vlasnika, po svim osnovima iz člana 1. ovog zakona, koje, u opštem interesu, ne može preći iznos od 500.000 evra.

U slučaju kad jedan zakonski naslednik po odredbama ovog zakona ostvaruje pravo po osnovu oduzete imovine od više bivših vlasnika, obeštećenje tom nasledniku po osnovu svih bivših vlasnika, u okviru njihovog zakonskog maksimuma, u opštem interesu, ne može preći iznos od 500.000 evra.

Ako u roku od ~~pet godina~~ OSAM GODINA od dana objavljivanja javnog poziva iz člana 42. stav 1. ovog zakona, nisu doneta sva rešenja o pravu na obeštećenje, neutvrđene osnovice proceniće Agencija za potrebe utvrđivanja koeficijenta iz stava 1. ovog člana.

Član 35.

Radi regulisanja javnog duga koji nastaje po osnovu obeštećenja iz člana 30. ovog zakona, Republika Srbija će emitovati obveznice koje glase na evro.

Obveznice iz stava 1. ovog člana emituju se u nematerijalnom obliku, bez kupona, pojedinačno za svaku godinu, i registruju kod Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar).

Obveznice iz stava 1. ovog člana glase na ime i prenosive su, a isplaćuju se u evrima.

Osnovne elemente obveznica, iznos emisije, kao i uslove distribucije i naplate obveznica, urediće Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove finansija, najkasnije do ~~30. juna 2017. godine~~ 30. JUNA 2020. GODINE.

Obveznice dospevaju u roku od 12 godina i isplaćuju se u godišnjim ratama počev od ~~15. decembra 2018. godine~~ 15. DECEMBRA 2021. GODINE, osim obveznica za lica koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona starija od 70 godina, koje dospevaju u roku od pet godina, odnosno lica koja su na dan

stupanja na snagu ovog zakona starija od 65 godina, koje dospevaju u roku od 10 godina.

U slučaju kada je rešenje o obeštećenju postalo pravnosnažno posle dospeća prve godišnje rate obveznica u ~~2018. godini~~ 2021. GODINI, korisniku će se isplatiti dospеле godišnje rate obveznica sa pripadajućom kamatom.

Promet obveznica emitovanih u skladu sa ovim zakonom je slobodan.

Promet i posedovanje obveznica emitovanih u skladu sa ovim zakonom oslobođeno je svake vrste poreza.

Obveznice iz ovog člana mogu se kupovati i prodavati na berzi.

Član 37.

Republika Srbija će isplatiti bespovratno akontaciju obeštećenja u novcu bivšem vlasniku, na osnovu pravnosnažnog rešenja o utvrđivanju iznosa obeštećenja, u iznosu od 10% od utvrđenog iznosa obeštećenja po svim osnovima bivšeg vlasnika.

U slučaju kad umesto bivšeg vlasnika pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruju njegovi zakonski naslednici, iznos akontacije deli se na zakonske naslednike saglasno njihovim utvrđenim udelima.

Iznos akontacije iz stava 1. ovog člana ne može biti veći od 10.000 evra po bivšem vlasniku po svim osnovima.

Za iznos isplaćene akontacije iz stava 1. ovog člana umanjice se obeštećenje u vidu obveznica.

Akontacija obeštećenja po odredbama ovog zakona utvrđuje se i isplaćuje počev od ~~31. marta 2017. godine~~ 31. MARTA 2020. GODINE.

Član 50.

Agencija vodi, u elektronskom obliku, evidenciju o podnetim zahtevima, utvrđenoj vrednosti imovine (osnovice obeštećenja) i obeštećenja po podnetim zahtevima, kao i rešenim predmetima.

Na osnovu evidencije i podataka iz stava 1. ovog člana, Agencija će najkasnije u roku od ~~pet godina~~ OSAM GODINA od dana objavljivanja javnog poziva iz člana 42. stav 1. ovog zakona dostaviti Vladi, preko ministarstva nadležnog za poslove finansija, procenu ukupnog iznosa osnovice obeštećenja po podnetim zahtevima.

Agencija će izvode iz zahteva iz člana 42. stav 1. ovog zakona primljene u prethodnom periodu jednom mesečno zbirno objavljivati na veb sajtu Agencije.

Izvod iz stava 3. ovog člana naročito sadrži: ime, ime jednog roditelja i prezime podnosioca zahteva, broj pod kojim je zahtev evidentiran, podatke o imovini čije se vraćanje zahteva i poziv svima koji ispunjavaju uslove da se, u zakonskom roku, zahtevu pridruže.

Oblik i sadržinu izvoda iz stava 4. ovog člana propisaće ministar nadležan za finansije.

VII. ANALIZA EFEKATA PROPISA

1. Određivanje problema koji ovaj zakon treba da reši

Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 108/13, 142/14 i 88/15-US – u daljem tekstu: Zakon) stupio je na snagu 6. oktobra 2011. godine. Ovim Zakonom uređuju se uslovi, način i postupak vraćanja oduzete imovine i obeštećenja za oduzetu imovinu, koja je na teritoriji Republike Srbije primenom propisa o agrarnoj reformi, nacionalizaciji, sekvestraciji kao i drugih propisa, na osnovu akta o podržavljenju, posle 9. marta 1945. godine oduzeta od fizičkih i određenih pravnih lica i prenesena u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu svojinu.

Izmene Zakona vrše se s obzirom na probleme u vezi sa utvrđivanjem osnovice obeštećenja po pojedinačnim slučajevima i ukupnog zbira osnovice obeštećenja, te je stoga potrebno da se produži rok za utvrđivanje ukupne osnovice obeštećenja, a koja se može utvrditi tek pošto se donese veći broj rešenja o pravu na obeštećenje. Trenutno ima 64.350 zahteva koji nisu pravosnažno okončani (prvostepeni postupci u toku, postupci po žalbi i tužbi), zbog čega ne mogu da se donesu rešenja o pravu na obeštećenje kako bi se utvrdila osnovica obeštećenja, a što je preduslov za utvrđivanje koeficijent obeštećenja. Složenost postupka utvrđivanja osnovice obeštećenja i samog obeštećenja zahteva pomeranje roka i iz tog razloga se mora pomeriti i rok za emitovanje obveznica, koje se emituju kako bi se regulisao javni dug koji nastaje po osnovu obeštećenja.

2. Ciljevi koji se postižu donošenjem ovog zakona

Izmenama Zakona omogućilo bi se odlaganje finansijskih obaveza države u pogledu utvrđivanja koeficijenta za obeštećenje tako što se prolongira početak ovog roka sa 2017. godine na 2020. godinu. Takođe, akt Vlade kojim se uređuje iznos emisije, kao i uslovi distribucije i naplate obveznica odlaže za 30. jun 2020. godine, a rok dospeća obveznica umesto 15. decembra 2018. godine počinje da teče od 15. decembra 2021. godine, a sve u cilju što preciznijeg opredeljivanja ukupnog iznosa obeštećenja. Pored toga, akontacija obeštećenja će se isplaćivati od 31. marta 2020. godine umesto od 31. marta 2017. godine iz razloga zbog kojih se produžava rok za utvrđivanje koeficijenta za obeštećenje.

3. Zašto je donošenje ovog zakona najbolji način za rešavanje problema

Ostvarivanje postavljenih ciljeva nije moguće bez izmena Zakona u smislu odlaganja finansijskih obaveza države u pogledu obeštećenja. Ovo odlaganje može se izvršiti samo izmenama Zakona, s obzirom na to da je Zakonom previđen početak obračuna kamata od 15. decembra 2017. godine i utvrđivanje koeficijenta do 1. marta 2017. godine.

4. Na koga će i kako uticati predložena rešenja

Predloženim zakonom se ne stvaraju nove obaveze za Republiku Srbiju, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, javna preduzeća i društva kapitala kao i za druge subjekte. Izmenom člana 30. stav 2. Zakona, početak roka za obračun kamata počinje teći od 30. juna 2020. godine umesto od 15. decembra 2017. godine i na taj način će se smanjiti finansijske obaveze Republike Srbije po osnovu obračuna kamata na iznos obeštećenja. Ove izmene Zakona uticaće na

građane koji nisu ostvarili pravo na naturalnu restituciju, već imaju pravo na obeštećenje time što se prolongira ostvarivanje prava na obeštećenje.

5. Kakve troškove će primena ovog zakona izazvati kod građana i privrede, posebno malim i srednjim preduzećima i da li su pozitivne posledice donošenja ovog zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Ovaj zakon neće izazvati posebne troškove građanima i privredi, odnosno malim i srednjim preduzećima. Početak isplate obveznica građanima se odlaže iz razloga što se još uvek nisu stekli uslovi za utvrđivanje ukupnog iznosa obeštećenja kao i osnovice obeštećenja, a sve zbog velikog broja nerešenih predmeta.

6. Da li se ovim zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija?

Odredbe ovog predloga zakona se ne odnose na stvaranje novih privrednih subjekata niti na tržišnu konkurenciju.

7. Da li su zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o ovom zakonu

U postupku pripreme Nacrta zakona nije organizovana javna rasprava, ali je Nacrt zakona dostavljen na mišljenje nadležnim ministarstvima i drugim državnim organima.

8. Koje će se mere tokom primene ovog zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se ovim zakonom predviđa?

Prilikom sprovođenja Zakona o izmenama Zakona o javnoj svojini neće se preduzimati dodatne mere i aktivnosti, već će se neposredno primenjivati odredbe ovog zakona, niti je potrebno preduzimati organizaciono-tehničke aktivnosti u cilju implementacije predloženih zakonskih rešenja.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA ZAKONA O IZMENAMA ZAKONA O VRAĆANJU ODUZETE IMOVINE I OBEŠTEĆENJU SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa – Vlada

Obrađivač – Ministarstvo finansija

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum)

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa

Ne postoje relevantne odredbe Sporazuma

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

-

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

-

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

-

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

-

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava EU i ocene usklađenost sa njima

-

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i ocene usklađenost sa njima

-

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima

-

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

-

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

-

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava EU sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa.

Ne postoje propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

NE

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

NE

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

NE